

چی بگوشیم؟

موسیقی کلاسیک

ویسپوبیش، سال ۱، شماره ۳

در شماره‌های پیشین، از سبک‌های رپ و پاپ سخن گفتیم که در حال حاضر در دنیا بیشترین بازدید و طرفدار را دارند. اما در این شماره به سبک کلاسیک - یکی از غنی‌ترین انواع موسیقی در تاریخ بشر - می‌پردازیم که در زمانه‌ی ما، بطرز تأسف باری کمتر به آن توجه می‌شود. موسیقی کلاسیک نام یک سبک موسیقی است که خود به پنج دوره تاریخی یا پریود Period تقسیم می‌شود:

دوره‌ی یکم: قرون وسطا (از ۵۰۰ تا ۱۵۰۰ م) (و ژنسانس از ۱۵۰۰ تا ۱۶۰۰ م)

دوره‌ی دوم: باروک (از ۱۶۰۰ تا ۱۷۵۰ م)

دوره‌ی سوم: کلاسیک (۱۷۵۰ تا ۱۸۳۰ م)

دوره‌ی چهارم: رمانتیک (از ۱۸۳۰ تا ۱۹۰۰ م)

دوره‌ی پنجم: موسیقی سده‌ی ۲۰ و ۲۱ م (از ۱۹۰۰ م تا اکنون)

موسیقی کلاسیک بطور کلی به نوعی از موسیقی هنری گفته می‌شود که در سنت موسیقی اروپایی ریشه دارد و از دل موسیقی قرون وسطا برخاسته و از حدود ۱۶۰۰ میلادی تا امروز توسعه یافته است. این موسیقی را معمولاً با نت‌نویسی دقیق، ساختار هارمونیک یا ریاضی‌وار و استفاده از ارکستر یا گروه‌های موسیقی بزرگ می‌شناسیم و اغلب دارای ساختارهای پیچیده‌ای مانند سونات، سمفونی، کنسرتو و اپرا است.

سونات: یک اثر موسیقی است که دارای ساختار کلاسیک می‌باشد و معمولاً برای یک ساز تنها (سولو) یا دو ساز نوشته می‌شود.

سمفونی: یک قطعه‌ی بزرگ موسیقی است که برای ارکستر و در قسمت‌های مختلف (موومان) نوشته می‌شود.

کُنسِرْتو: قطعه‌ای برای یک تک‌نواز است و گروه ارکستر معمولاً به سه بخش تقسیم می‌شود: هرکدام از این بخش‌ها یک موومان نام دارد.

موومان: بخشی از یک قطعه موسیقی بزرگتر است.

کوآرِت: یک قطعه موسیقی است تنها برای چهار نوازنده.

نُت‌نویسی دقیق، به نوازندگان و خوانندگان اجازه می‌دهد تا اثر را بطوری کاملاً دقیق اجرا کنند. همچنین ملودی و هارمونی دو عنصر اساسی در موسیقی کلاسیک‌اند که آهنگسازان از آن‌ها برای ایجاد احساسات و بیان ایده‌های خود استفاده می‌کنند. بسیاری از آثار موسیقی کلاسیک برای ارکستر نوشته شده‌اند که شامل گروه‌های مختلفی از سازهای زهی، بادی چوبی، بادی برنجی و کوبه‌ای می‌شود.

نمونه‌ای از نخستین نُت‌های بدست آمده از آوازهای کلیسایی

برای فهم بهترِ موسیقی کلاسیک، باید به گذشته‌ها یا دوران قرون وسطا (وسطی - یا سده‌های میانه) بازگردیم و از خلال آنچه که از راهبان و کشیشان برجای مانده، دریابیم که نوای موسیقایی در آن عصر چگونه بوده است... در آن دوران، معمولاً مجموعه‌ی آهنگ‌ها و سرودهایی را که در کلیساهای کهن خوانده می‌شدند، رونویسی می‌کردند چرا که وقتی مردم برای عبادت به تالار کلیسا می‌آمدند، صدای سرودخوانان از هرسو طنین‌انداز می‌شد.

سرودهای آنان که موسیقی خاصی داشت، سرودِ گریگوری نام گرفت. نام این نوع سرود، از پاپ گریگوریوس اول گرفته شده بود که توجه خاصی به موسیقی داشت و از کشیش‌های زیردست خود می‌خواست که مجموعه‌ای رسمی از سرودهای آن زمان تهیه کنند. او با این کار، به موسیقی سر و سامان داد و از آنجا که رهبر کلیسای کاتولیک بود، مُهر تأیید او بر موسیقی اهمیت زیادی داشت.

پاپ گریگوریوس اول

با اینکه نُت‌های عصر گریگوری با نُت‌نویسی‌های زمان ما متفاوت است اما در واقع، آغاز نگارش نُت به سبک امروزی را می‌توان با نُت‌نویسی آوازهای مذهبی دوره پاپ گریگوریوس در کلیسا در ارتباط دانست. لینک یوتیوب یک نمونه از آوازهای گریگوری در اینجا آورده شده که در صورت تمایل می‌توانید آن را بشنوید و با فضای موسیقایی آن عصر آشنا شوید:

https://www.youtube.com/watch?v=Kdka1WN1c8c&list=PL7koxZh443WqjS3lT2_JtTcDqc_W4003B

پانصد سال از زمان پاپ گریگوریوس گذشت تا تاریخ موسیقی قرون وُسطا به یکی از بزرگترین زنان آهنگساز خود رسید:

هیلدگارد بینگنی

Hildegardis Bingensis /
Hildegard of Bingen

هیلدگارد بینگنی در سال ۱۰۹۸ میلادی در سرزمین آلمان و در خانواده‌ای اشرافی به دنیا آمد و از کودکی، مراتب راهبه‌شدن را طی کرد. این بانوی هنرمند و بااستعداد، در سرودن شعر و آهنگسازی، مهارت بسیار داشت و علاوه بر آنها در علوم دیگر به‌ویژه پزشکی نیز اندیشه‌های بزرگی را در سر می‌پروراند.

هیلدگارد در دوران زندگی خود، به دلیل رویاهای صادقه‌ای که می‌دید، معروف شد و بسیاری از بزرگان آن روزگار از سراسر اروپا، نزد وی می‌آمدند تا در امور خود از او راهنمایی بگیرند یا از نظرات و اندیشه‌های تازه‌اش باخبر شوند.

هیلدگارد بسیار از رویاهای خویش را بصورت سرود درآورد که این سرودها هنوز هم در بسیاری از کلیساها اجرا می‌شوند. نمونه‌ی یکی از سرودهای ایشان را می‌توانید در لینک زیر بشنوید:

<https://www.youtube.com/watch?v=RRNmyj6cocQ>

تارا نیلی